مالک بودن هلال و عدم موضوعیت رؤیت آن در برخی از ادله

حال ما به بحث خودمان برگردیم. ما در اینجا سه روایت داریم. یکی روایت عبد الرحمان بن ابی عبدالله که بخاطر قاسم بن محمد موثقه حساب میشود. یکی هم صحیحه اسحاق بن عمار است که به همین بیان است. یکی هم روایت بعدی است:

«و كذلك نرى موضوعيّة نفس الهلال في الرواية: عن الهلال إذا رآه القوم جميعاً فاتّفقوا أنّه لليلتين، أ يجوز ذلك؟ قال: نعم»؛ این روایت صحیحه است. در کلمات علماء هم مکرر آمده است. عیسی بن قاسم این روایت را نقل کرده است. این روایت در وسائل، باب دوازدهم، حدیث ششم آمده است.

> **محمد بن علي بن الحسين باسناده عن عيص بن القاسم أنه سأل أبا عبد الله عليه السلام عن الهلال إذا رآه القوم جميعا فاتفقوا أنه لليلتين أيجوز ذلك؟ قال: نعم[1]**

در مانحن فیه از این صحیحه میخواهیم چه چیزی را استفاده کنیم؟ «و كذلك نرى موضوعيّة نفس الهلال في الرواية». در اینجا اصلاً کاری با رؤیت دیشب ندارد. دیشب هم که ندیدند، فرض روایت همین است. اما الآن که میبینند «فاتفقوا أنه لليلتين»؛ میگویند اینکه ماه دو شب است. خوب است که دو شب حساب کنیم؟ «أيجوز ذلك؟ قال: نعم».

از این روایت چه چیزی میفهمید؟ یعنی آن چه که موضوع حکم شارع است، هلال است. نه هلال با قیدی که ما روی آن بگذاریم. «موضوعيّة نفس الهلال».

---

[1] وسائل الشيعة - ط الإسلامية، ج۷، ص۲۱۲

بازبینی #2
ایجاد شده 12 مه 2026 14:32:53 توسط ... .
به روزرسانی شده 12 مه 2026 14:33:53 توسط ... .